

Οφέλη της πιστοποίησης για τις επιχειρήσεις και την οικονομία

Η πιστοποίηση (προϊόντων, διεργασιών, συστημάτων ή προσώπων) είναι ένα πολύτιμο εφόδιο για τις επιχειρήσεις: εγγυάται την ασφάλεια, προάγει την ποιότητα και ενισχύει την εμπιστοσύνη. Στη σημερινή **δε συγκυρία** του κορωνοϊού, αναδεικνύεται ακόμα περισσότερη η αξία της για την ενδυνάμωση των επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, καθώς τα πρότυπα για τα μέσα ατομικής προστασίας και τον ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό είναι εκείνα που εγγυώνται την ασφαλή και αποτελεσματική λειτουργία τους, οι επιχειρήσεις που παράγουν ή διακινούν τέτοια προϊόντα στην ΕΕ πρέπει υποχρεωτικά να είναι πιστοποιημένες με τα εν λόγω πρότυπα. Επίσης, οι επιχειρήσεις με πιστοποιημένες διαδικασίες επιχειρησιακής συνέχειας, εύλογα, θα είναι πιο προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν την τεράστια αναστάτωση από την πανδημία.

Η **απόφαση μιας επιχείρησης να εισέλθει στη διαδικασία πιστοποίησης**, όταν δεν αφορά υποχρεωτική συμμόρφωση σε εθνική ή ευρωπαϊκή νομοθεσία, αποτελεί μια **στρατηγική επιλογή αναβάθμισης, με πολλαπλά οφέλη**.

Η **πιστοποίηση** είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την **ασφάλεια** και την **ποιότητα**, καθώς μέσω της διαδικασίας που οδηγεί στην απόκτησή της **βεβαιώνεται η συμμόρφωση σε συγκεκριμένες απαιτήσεις** και προδιαγραφές που έχουν οριστεί **βάσει συγκεκριμένου προτύπου**. Προστατεύει την **υγεία των καταναλωτών** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για την ασφάλεια τροφίμων και ηλεκτρικών συσκευών), την **ασφάλεια των εργαζομένων** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία) και το **περιβάλλον** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για τη μέτρηση, ανάλυση και αποτίμηση της περιβαλλοντικής επίδοσης). Επιπλέον, συμβάλλει στην αναβάθμιση του τρόπου λειτουργίας μιας επιχείρησης, καθώς εκσυγχρονίζει τις εσωτερικές δομές και διαδικασίες (π.χ. συμμόρφωση σε σύστημα διαχείρισης ποιότητας και ασφαλείας πληροφοριών), με τελικό όφελος τη **βελτίωση της αποτελεσματικότητας**, αλλά και την προστασία της από ενδεχόμενους κινδύνους. Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στην τοποθέτηση μιας επιχείρησης στην αγορά με σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, που αποκτούν ακόμα μεγαλύτερη σημασία όταν ο στόχος είναι η είσοδος σε αγορές του εξωτερικού.

Άλλωστε, η πιστοποίηση εξελίσσεται πλέον και σε επενδυτικό και καταναλωτικό κριτήριο: **για τους επενδυτές, κριτήρια περιβαλλοντικών, κοινωνικών και χρηστής διαχείρισης** (Environmental, Social, and Governance - ESG) παίζουν **όλο και πιο σημαντικό ρόλο** στις επενδυτικές αποφάσεις, ενώ **για τους καταναλωτές η «υπεύθυνη» εταιρική συμπεριφορά** (π.χ. για θέματα ασφαλείας, περιβαλλοντικά, εταιρικής διακυβέρνησης, αντιμετώπισης ζητημάτων διαφθοράς, κοινωνικής συνεισφοράς κ.ά.) βρίσκεται ολοένα και περισσότερο **στο επίκεντρο των επιλογών τους**.

Υπό αυτό το πρίσμα, η κατοχή συγκεκριμένων πιστοποιήσεων για τέτοιου είδους ζητήματα αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή και κριτήριο επιβίωσης. Το 2018 η παγκόσμια αγορά πιστοποίησης υπολογίζεται σε \$279 δισ. και εκτιμάται ότι έως το 2025 θα έχει αυξηθεί σε \$405 δισ. (+45,2%). Σε ώριμες οικονομίες αυξάνει το ΑΕΠ μέχρι 0,8%. **Στην Ελλάδα, η πιστοποίηση έχει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης**. Ενδεικτικά, το 2018 μόλις 6.165 επιχειρήσεις ήταν πιστοποιημένες στην Ελλάδα με το πιο δημοφιλές πρότυπο, το ISO 9001:2015 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας, σε σύνολο 719,5 χιλ. επιχειρήσεων. **Είναι πολύ σημαντικό να ενισχυθούν οι δράσεις διάδοσης της πιστοποίησης ιδιαίτερα για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, που, σε ένα βαθμό,**

διστάζουν να μπουν στον «κόπο» και στο κόστος που συνεπάγεται η διαδικασία αυτή, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για μια σημαντική επένδυση για την ανάπτυξή τους.

Κλειδί για αποτελεσματική πιστοποίηση είναι η **εύρυθμη λειτουργία ενός ολόκληρου υποστηρικτικού συστήματος: της τυποποίησης, της μετρολογίας και της διαπίστευσης**, δηλαδή των τεχνικών προδιαγραφών, της αξιοπιστίας αποτελεσμάτων και της αμεροληψίας αξιολόγησης. Το Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ) και το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) έχουν ως αντικείμενο τη διασφάλισή της, όμως, οι συνεχείς αλλαγές (δομών και διοικήσεων) έχουν προκαλέσει **πολλαπλές δυσλειτουργίες**. Είναι, συνεπώς, **κρίσιμο να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ωρίμανσης και ενδυνάμωσής τους** με επίκεντρο τη σταθερή και διαχρονική πολιτική στήριξη διοικήσεων που να έχουν την κατάλληλη τεχνογνωσία για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας τους και την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους. Παράλληλα, είναι σημαντικό να αυξηθεί η αναγνωρισιμότητα και αξιοποίηση της πιστοποίησης στη δημόσια διοίκηση και στην παραγωγή νομοθετικού έργου.

Ο ΣΕΒ έχει εκπονήσει σειρά προτάσεων για τη βελτίωση του υποστηρικτικού συστήματος της πιστοποίησης και την παραγωγή του νομοθετικού έργου (Δ12). Ζητούμενα είναι η κάλυψη του ελλείματος γνώσης για τον τρόπο λειτουργίας και την αξία του συστήματος, η συνεχής αναβάθμιση των αρμόδιων οργανισμών και η κινητοποίηση των επιχειρήσεων να αναθεωρήσουν τον τρόπο που προσεγγίζουν την πιστοποίηση.

Το παρόν συντάχθηκε από τον Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αξιοποιώντας στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Η πιστοποίηση και το υποστηρικτικό της σύστημα

Οι μεγάλες προκλήσεις της εποχής, το έντονα ανταγωνιστικό διεθνοποιημένο περιβάλλον και οι αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών για ποιοτικά προϊόντα, ανταγωνιστικές τιμές και καινοτόμες λύσεις δημιουργούν διαρκώς νέες πιέσεις στις επιχειρήσεις. Παράλληλα, **απρόσμενες εξελίξεις ή εξωγενείς παράγοντες**, όπως η πανδημία του κορωνοϊού, **μπορούν να ανατρέψουν ανά πάσα στιγμή, και με απρόβλεπτο τρόπο, το status quo.**

Η πιστοποίηση (προϊόντων, διεργασιών, συστημάτων ή φυσικών προσώπων) είναι ένα πολύτιμο εφόδιο για τις επιχειρήσεις σε αυτό το πλαίσιο: εγγυάται την ασφάλεια, προάγει την ποιότητα και ενισχύει την εμπιστοσύνη.

Επιτυγχάνεται μέσα από ένα ολόκληρο υποστηρικτικό σύστημα (**Δ1**) όπου με την εμπλοκή ενός, τρίτου, ανεξάρτητου οργανισμού επιβεβαιώνεται η συμμόρφωση με συγκεκριμένες απαιτήσεις τυποποιητικών εγγράφων.

Ξεκινάει **από την τυποποίηση**, τη διαδικασία καθορισμού των τεχνικών και ποιοτικών προδιαγραφών, κανόνων ή σχημάτων με τα οποία τα προϊόντα, οι διεργασίες, τα συστήματα ή τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να συμμορφώνονται. Στην ουσία, η τυποποίηση αποτελεί τη **διαδικασία «παραγωγής» των προτύπων**. Διάρκει σε γενικές γραμμές από δύο έως πέντε έτη και πραγματοποιείται με τρόπο που εξασφαλίζει την απαιτούμενη συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων μερών, υπό την ομπρέλα ενός αναγνωρισμένου φορέα τυποποίησης¹.

Έπεται η **μετρολογία**, δηλαδή η απαραίτητη υποδομή για τη διασφάλιση της ακρίβειας και **αξιοπιστίας των μετρήσεων² όλων των οργάνων** που χρησιμοποιούνται σε εμπορικές συναλλαγές, στους ελέγχους ποιότητας και σε βιομηχανικούς, εργαστηριακούς και ιατρικούς ελέγχους δοκιμών.

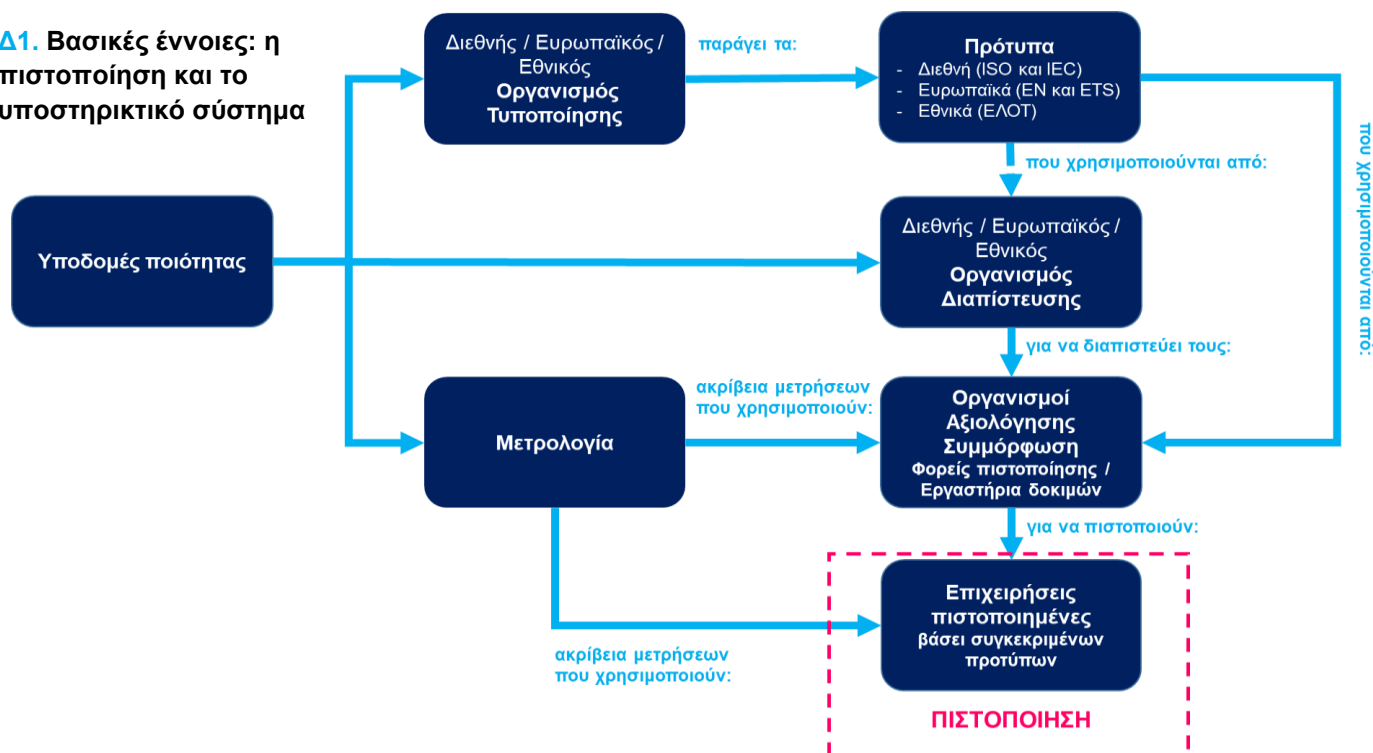
Στη συνέχεια ακολουθεί η διαπίστευση, δηλαδή η αναγνώριση της ικανότητας παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών αξιολόγησης συμμόρφωσης και έκδοσης των σχετικών πιστοποιητικών. Παρέχεται από έναν αρμόδιο αναγνωρισμένο φορέα («οργανισμό διαπίστευσης») σε έναν Οργανισμό Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης (ΟΑΣ). Πρόκειται για μια **ανεξάρτητη λειτουργία που βεβαιώνει την τεχνική επάρκεια, αμεροληψία, αξιοπιστία και αντικειμενικότητα** των οργανισμών (φορέων πιστοποίησης και εργαστηρίων δοκιμών) που έχουν το δικαίωμα να εξασκούν τη δραστηριότητα της αξιολόγησης συμμόρφωσης.

¹ Αναφερόμαστε στους **διεθνείς** οργανισμούς τυποποίησης (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης - ISO, Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή - IEC και Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών - ITU), στους **ευρωπαϊκούς** οργανισμούς (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης - CEN, Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης - CENELEC και Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων - ETSI) και στους **εθνικούς** οργανισμούς.

² Για παράδειγμα, μετρήσεις ηλεκτρικών μεγεθών, χρόνου, συχνότητας, μάζας, δύναμης, πυκνότητας, πίεσης, θερμοκρασίας, μήκους κοκ.

Δ1. Βασικές έννοιες: η πιστοποίηση και το υποστηρικτικό σύστημα

Στην Ελλάδα, η λειτουργία της πιστοποίησης και του υποστηρικτικού της συστήματος (τυποποίηση, μετρολογία και διαπίστευση) βασίζεται σε δύο ΝΠΙΔ που εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων:

- Το [Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας \(ΕΣΥΠ\)](#) που είναι ο αρμόδιος οργανισμός για τη λειτουργία της **τυποποίησης** και της **μετρολογίας** στη χώρα και αποτελείται από δύο αυτοτελείς λειτουργικές μονάδες: τον [Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης \(ΕΛΟΤ\)](#) και το [Ελληνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας \(ΕΙΜ\)](#) και
- το [Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης \(ΕΣΥΔ\)](#) που είναι αρμόδιος οργανισμός για την υλοποίηση, εφαρμογή και διαχείριση του συστήματος **διαπίστευσης** της χώρας σύμφωνα με τις προβλέψεις του [Κανονισμού \(ΕΚ\) 765/2008](#). Χορηγεί, ανανεώνει, ανακαλεί ή αναστέλλει τα πιστοποιητικά διαπίστευσης προς τους φορείς πιστοποίησης και τα εργαστήρια δοκιμών και διακριβώσεων.

Η διαδικασία «παραγωγής» των προτύπων (τυποποίηση) μαζί με τη διασφάλιση της ακρίβειας των μετρήσεων των οργάνων (μετρολογία) συνθέτουν τις υποδομές ποιότητας της χώρας. Συμπληρώνονται από τη διαπίστευση, δηλαδή την αναγνώριση της ικανότητας ενός οργανισμού αξιολόγησης συμμόρφωσης να προσφέρει υπηρεσίες πιστοποίησης προς τις επιχειρήσεις.

Τα οφέλη της πιστοποίησης για την εθνική οικονομία, τις επιχειρήσεις και τον καταναλωτή

Η απόφαση μιας επιχείρησης να εισέλθει στη διαδικασία πιστοποίησης (βάσει κάποιου συγκεκριμένου προτύπου και χρησιμοποιώντας ένα διαπιστευμένο ΟΑΣ), όταν δεν αφορά υποχρεωτική συμμόρφωση σε εθνική ή ευρωπαϊκή νομοθεσία, αποτελεί μια **στρατηγική επιλογή** που (πρέπει να) βρίσκεται στην **«καρδιά» της λειτουργίας** μιας επιχείρησης και έχει πολλαπλά οφέλη (**Δ2**).

Η **πιστοποίηση** είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την **ασφάλεια** και την **ποιότητα**, καθώς μέσω της διαδικασίας που οδηγεί στην απόκτησή της **βεβαιώνεται η συμμόρφωση σε συγκεκριμένες απαιτήσεις** και προδιαγραφές που έχουν οριστεί **βάσει συγκεκριμένου προτύπου**. Προστατεύει την **υγεία των καταναλωτών** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για την ασφάλεια τροφίμων και ηλεκτρικών συσκευών), την **ασφάλεια των εργαζομένων** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία) και το **περιβάλλον** (π.χ. μέσω των απαιτήσεων για τη μέτρηση, ανάλυση και αποτίμηση της περιβαλλοντικής επίδοσης). Επιπλέον, συμβάλλει στην αναβάθμιση του τρόπου λειτουργίας μιας επιχείρησης, καθώς εκσυγχρονίζει τις εσωτερικές δομές και διαδικασίες (π.χ. συμμόρφωση σε σύστημα διαχείρισης ποιότητας και ασφάλειας πληροφοριών), με τελικό όφελος τη **βελτίωση της αποτελεσματικότητας**, αλλά και την προστασία της από ενδεχόμενους κινδύνους.

Ας αναλογιστούμε για παράδειγμα, πόσο πιο προστατευμένες και έτοιμες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν από την πανδημία του κορωνοϊού είναι οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις με το ISO 22301:2012 για την επιχειρησιακή συνέχεια, το οποίο έχει σχεδιαστεί και αναπτυχθεί ακριβώς για να ελαχιστοποιεί τα ρίσκα διακοπών που πιθανόν να επηρεάσουν τη λειτουργία ενός ολόκληρου οργανισμού, ή οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις με το ISO 27001:2013 για την ασφάλεια των πληροφοριών, το οποίο διασφαλίζει την κατάλληλη διαχείριση της πληροφορίας ως πολύτιμο κεφάλαιο (asset) υπό οποιεσδήποτε συνθήκες (π.χ. τηλεργασίας).

Επίσης, βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα και δείχνει σε πελάτες και προμηθευτές ότι τηρούνται διαδικασίες ή / και συστήματα υψηλών απαιτήσεων που εξασφαλίζουν ποιότητα και ασφάλεια. Αποτελεί επίσης, διαβατήριο εισόδου σε αγορές του εξωτερικού, διάσταση πολύ σημαντική και για τη συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας. Στην ουσία **τα πρότυπα αποτελούν μια «κοινή γλώσσα επικοινωνίας»** που διασφαλίζουν τη **συμβατότητα, συγκρισιμότητα και διαλειτουργικότητα, αλλά και την ασφάλεια δικαίου και τον ισότιμο ανταγωνισμό**. Καταρτίζονται από τους οργανισμούς τυποποίησης (διεθνείς, ευρωπαϊκούς ή εθνικούς), συνήθως με πρωτοβουλία των ενδιαφερομένων μερών (π.χ. επιχειρήσεων, δημόσιας διοίκησης, ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας) που θεωρούν αναγκαία την εφαρμογή τους, μέσω πολυετών διαβουλεύσεων που πραγματοποιούνται σε επίπεδο Τεχνικών Επιτροπών ανά αντικείμενο. Στη διαδικασία πιστοποίησης σημαίνων ρόλο έχουν η **εμπιστοσύνη** και η **αξιοπιστία**, τόσο για τον τρόπο που έχουν οριστεί οι όποιες απαιτήσεις και η τεχνική επάρκειά τους, όσο και για την καταλληλότητα των ΟΑΣ (π.χ. των διαπιστευμένων φορέων πιστοποίησης και εργαστηρίων δοκιμών).

Η πιστοποίηση εξελίσσεται και σε επενδυτικό και καταναλωτικό κριτήριο: **για τους επενδυτές, κριτήρια περιβαλλοντικών, κοινωνικών και χρηστής διαχείρισης** (Environmental, Social, and Governance - ESG) παίζουν **όλο και πιο σημαντικό ρόλο** στις επενδυτικές αποφάσεις, ενώ **για τους καταναλωτές η «υπεύθυνη» εταιρική συμπεριφορά** (π.χ. για θέματα ασφάλειας, περιβαλλοντικά, εταιρικής διακυβέρνησης, αντιμετώπισης ζητημάτων διαφθοράς, κοινωνικής συνεισφοράς κ.ά.) βρίσκεται ολοένα και περισσότερο **στο επίκεντρο των επιλογών τους**. Υπό αυτό το πρίσμα, η κατοχή συγκεκριμένων

πιστοποιήσεων για τέτοιου είδους ζητήματα αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή και κριτήριο επιβίωσης.

Ακόμα, για το ανθρώπινο δυναμικό, η πιστοποίηση προσόντων προσφέρει πολύτιμες λύσεις σε εργαζόμενους και εργοδότες στο σημερινό περιβάλλον όπου απαιτείται η διαρκής **αναβάθμιση δεξιοτήτων (upskilling) και επανακατάρτιση (reskilling)**.

Τέλος, **στην παραγωγή νομοθετικού έργου, τα πρότυπα αξιοποιούνται ως ο προτιμώμενος τρόπος ή ως υποχρέωση για τη συμμόρφωση με συγκεκριμένη νομοθεσία και ως μέσο για καλή νομοθέτηση** (δείτε [εδώ](#) το σχετικό οδηγό των οργανισμών CEN-CENELEC). Για παράδειγμα, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) τα επονομαζόμενα **εναρμονισμένα πρότυπα** καθορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές που θεωρούνται κατάλληλες ή επαρκείς για τη συμμόρφωση με τις τεχνικές απαιτήσεις που προβλέπονται στη νομοθεσία (αποτελούν δηλαδή «τεκμήριο συμμόρφωσης»). **Στην περίπτωση δε που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ τότε καθίστανται υποχρεωτικά και μόνο όποια επιχείρηση πιστοποιηθεί ότι τα τηρεί αποκτά πρόσβαση στην ενιαία αγορά των 500 εκ. καταναλωτών**. Για παράδειγμα, όσον αφορά στα ιατροτεχνολογικά προϊόντα και τον προστατευτικό εξοπλισμό, έχουν εκδοθεί ευρωπαϊκά πρότυπα που οφείλει να εφαρμόζει κάθε παραγωγός, εισαγωγέας και διανομέας εντός ΕΕ³. Μάλιστα, στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού, έχει ληφθεί η απόφαση να διατίθενται δωρεάν από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, σε μια προσπάθεια διευκόλυνσης των επιχειρήσεων που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν τις γραμμές παραγωγής τους ώστε να αυξηθεί η παραγωγή, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι θα παρέχουν ασφαλή μέσα προστασίας και εξοπλισμό στους επαγγελματίες υγείας και τους ασθενείς.

Δ2. Τα οφέλη της πιστοποίησης		
✓ Ποιότητα προϊόντων, υπηρεσιών και διεργασιών	✓ Βελτίωση εσωτερικών δομών και αποτελεσματικότητας	✓ Απόδειξη συμμόρφωσης σε νομοθεσία
✓ Ασφάλεια και υγεία εργαζομένων και καταναλωτών	✓ Συμβατότητα, συγκρισιμότητα και διαλειτουργικότητα	✓ Ανταγωνιστικότητα
✓ Προστασία περιβάλλοντος	✓ Ασφάλεια δικαίου	✓ Διαβατήριο εισόδου σε αγορές εξωτερικού
✓ Εμπιστοσύνη (πελατών, προμηθευτών)	✓ Ίσοι κανόνες και ισότιμος ανταγωνισμός	✓ Κριτήριο επενδυτών και καταναλωτών

Η πιστοποίηση προϊόντων, διεργασιών ή συστημάτων μιας επιχείρησης προσφέρει πολλαπλά οφέλη: εγγυάται την ασφάλεια, προάγει την ποιότητα και κερδίζει την εμπιστοσύνη προμηθευτών, πελατών και επενδυτών. Ακόμα, ενισχύει την ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης και αποτελεί διαβατήριο για είσοδο σε αγορές εξωτερικού.

³ [Εδώ](#) τα σχετικά πρότυπα και τις Οδηγίες.

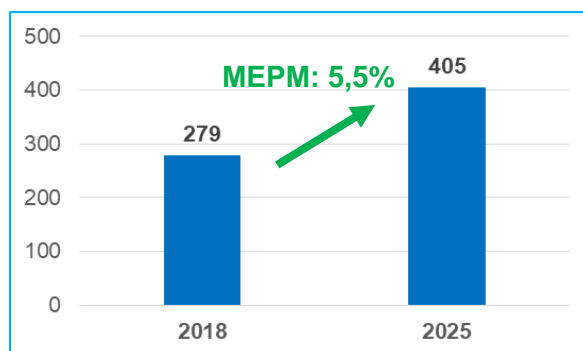
Η παγκόσμια αγορά πιστοποίησης και το οικονομικό της αποτύπωμα

Η αγορά της πιστοποίησης αφορά δυνητικά όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους και όλους τους κλάδους δραστηριότητας. Είναι μια παγκόσμια δυναμική αγορά με ανοδική πορεία που εκτιμάται να εξελιχθεί από **\$279 δισ. το 2018** σε **\$405 δισ. έως το 2025 (Δ3)**. Όπως αναλύεται παρακάτω, υπάρχουν κατάλληλες επιλογές προτύπων και φορέων πιστοποίησης ανάλογα με τις στόχους και τους διαθέσιμους πόρους κάθε επιχείρησης.

Δ3. Μέγεθος παγκόσμιας αγοράς πιστοποίησης, σε δισ. \$ (2018, 2025)

ΜΕΡΜ: Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής

Πηγή: *Grand View Research*

Οι πλέον διαδεδομένες πιστοποιήσεις διεθνώς είναι των συστημάτων διαχείρισης. Βρίσκουν οριζόντια εφαρμογή^{4,5} και έχουν ευρεία διάδοση. Για παράδειγμα, το 2018 περισσότερες από 878.000 επιχειρήσεις παγκοσμίως είχαν πιστοποιηθεί με το ISO 9001:2015 για τα Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας και 307.000 περίπου επιχειρήσεις με το ISO 14001:2015 για τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Δ4, Δ5).

Δ4. Τα πιο δημοφιλή διεθνή πρότυπα συστημάτων διαχείρισης παγκοσμίως (2018)

Πρότυπο	Πιστοποιητικά σε ισχύ
ISO 9001:2015 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας	878.664
ISO 14001:2015 - Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	307.059
ISO IEC 27001:2013 - Διαχείριση της Ασφάλειας των Πληροφοριών	31.910
ISO 22000:2018 - Συστήματα Διαχείρισης της Ασφάλειας Τροφίμων	32.120
ISO 45001:2018 - Συστήμα Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας Εργασίας	11.952
ISO 13485:2016 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας – Ιατροτεχνολογικά Προϊόντα	19.472
ISO 50001:2018 - Συστήματα Ενεργειακής Διαχείρισης	18.059

Πηγή: *ISO SURVEY 2018*

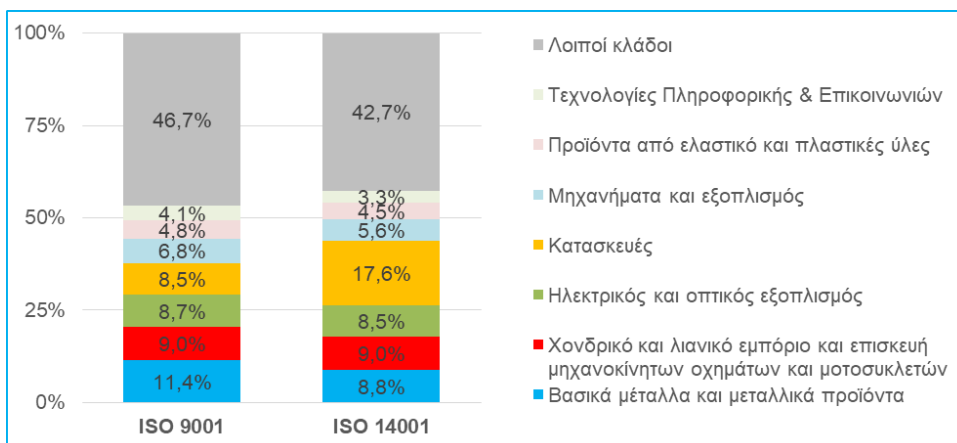
⁴ Σε αντίθεση με τις πιστοποιήσεις προϊόντων που εκ των πραγμάτων έχουν ορισμένη εφαρμογή αφού αφορούν συγκεκριμένο προϊόν κάθε φορά. Για τις πιστοποιήσεις προϊόντων δεν υπάρχουν διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία για τα πιστοποιητικά σε ισχύ.

⁵ Τα πρότυπα ανά τακτά χρονικά διαστήματα επικαιροποιούνται και αναθεωρημένες εκδόσεις τους δημοσιεύονται. Για την ομαλή μετάβαση στην αναθεωρημένη έκδοση ενός προτύπου προβλέπεται συγκεκριμένη χρονική περίοδος ώστε οι φορείς / εργαστήρια (και κατ' επέκταση οι επιχειρήσεις-πελάτες τους) να μπορέσουν να συμμορφωθούν στις νέες απαιτήσεις. Η αναφορά του έτους στα στοιχεία του πίνακα σημαίνει την έκδοση του προτύπου.

Δ5. Διάρθρωση

πιστοποιητικών ISO 9001:2015
και ISO 14001:2015 σε ισχύ,
παγκοσμίως, ανά κλάδο
δραστηριότητας (2018)

Πηγή: ISO SURVEY 2018

Η επίδραση της τυποποίησης στις εθνικές οικονομίες έχει αναλυθεί διεξοδικά (ενδεικτικά παραδείγματα στον πίνακα (Δ6)).

Δ6. Η συνεισφορά της τυποποίησης στις εθνικές οικονομίες

Ην. Βασίλειο 	<ul style="list-style-type: none"> Τα πρότυπα έχει εκτιμηθεί ότι συμβάλλουν στην οικονομία με £8,2 δισ. το έτος, ποσό που αντιστοιχεί στο 28,4% της ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ. Το 37,4% της αύξησης της παραγωγικότητας μπορεί να αποδοθεί στα πρότυπα. Πρόσθετες ετήσιες εξαγωγές ύψους £6,1 δισ. μπορεί να αποδοθούν στα πρότυπα. <p>Πηγή: εδώ</p>
Γερμανία 	<ul style="list-style-type: none"> Για την περίοδο 2002-2006 το συνολικό οικονομικό όφελος της τυποποίησης υπολογίζεται σε €16,8 δισ. ετησίως κατά μέσο όρο, ποσό που αντιστοιχεί σε ετήσια αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,7%. <p>Πηγή: εδώ</p>
Γαλλία 	<ul style="list-style-type: none"> Η τυποποίηση συμμετέχει σε ετήσια αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,8% (ή αντίστοιχα στο 25% της ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ). <p>Πηγή: εδώ</p>

Το 2018 η παγκόσμια αγορά πιστοποίησης υπολογίζεται σε \$279 δισ. και εκτιμάται ότι έως το 2025 θα έχει αυξηθεί σε \$405 δισ. (+45,2%). Σε ώριμες οικονομίες, όπως η Γαλλία και η Γερμανία, η τυποποίηση συνεισφέρει σε ετήσια αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,7%-0,8%.

Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι **τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης** προϊόντων, διεργασιών, συστημάτων, προσώπων, καθώς και οι εκθέσεις ελέγχου-δοκιμών **έχουν διεθνή ισχύ** μέσω των εμπονομαζόμενων Πολυμερών Συμφωνιών Αμοιβαίας Ισότιμης Αναγνώρισης (Multilateral Agreements-MLAs), διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τις διασυνοριακές συναλλαγές. Στις συμφωνίες αυτές συμμετέχουν οι εθνικοί οργανισμοί διαπίστευσης. Αυτό συνεπάγεται για παράδειγμα ότι τα πιστοποιητικά που έχουν εκδώσει διαπιστευμένοι από το ΕΣΥΔ οργανισμοί **αναγνωρίζονται αυτομάτως** σε όλες τις

ευρωπαϊκές χώρες που είναι μέλη της [Ευρωπαϊκής Συνεργασίας για τη Διαπίστευση \(European Cooperation for Accreditation - EA\)](#), δηλαδή της ένωσης που συντονίζει και εποπτεύει τις δραστηριότητες των ευρωπαϊκών εθνικών οργανισμών διαπίστευσης. Αντίστοιχα, σε παγκόσμιο επίπεδο λειτουργούν το [Διεθνές Φόρουμ Διαπίστευσης \(International Accreditation Forum - IAF\)](#) για τα προϊόντα, τα συστήματα διαχείρισης και τα πρόσωπα και η [Διεθνής Συνεργασία για τη Διαπίστευση Εργαστηρίων \(International Laboratory Accreditation Cooperation - ILAC\)](#) για τα εργαστήρια, διασφαλίζοντας την παγκόσμια αναγνώριση των πιστοποιητικών που εκδίδουν διαπιστευμένοι (από εθνικούς οργανισμούς όπως το ΕΣΥΔ) φορείς / εργαστήρια.

Η συνεισφορά της πιστοποίησης και η καλή λειτουργία του υποστηρικτικού της συστήματος στην παγκόσμια οικονομία είναι σημαντική και για το λόγο αυτό τόσο οι επιχειρήσεις όσο και η δημόσια διοίκηση κάθε χώρας οφείλουν να ενεργήσουν καταλλήλως: οι μεν να αναγνωρίσουν τις δυνατότητες που τους προσφέρονται και η δε να μεριμνήσει για την άρτια λειτουργία των εθνικών συστημάτων τυποποίησης, μετρολογίας και διαπίστευσης, ώστε η πιστοποίηση να λειτουργήσει απρόσκοπτα προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας.

Προϋποθέσεις για τη μεγιστοποίηση των ωφελειών της πιστοποίησης

- **Συνειδητή επιλογή και δέσμευση της Διοίκησης:** Η πιστοποίηση δεν αποτελεί μια “tick-the-box” διαδικασία για το θεαθήναι. Είναι μια **συνειδητή στρατηγική επιλογή ουσίας**, για την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου που θέτει η Διοίκηση, η οποία μεταβάλλει, περισσότερο ή λιγότερο, τη λειτουργική δομή της επιχείρησης και γι’ αυτό χρειάζεται υπομονή⁶. Για παράδειγμα, μπορεί να επιφέρει αλλαγές στο οργανόγραμμα και στον καθορισμό των αρμοδιοτήτων εσωτερικά, στην παραγωγική διαδικασία και στις απαιτήσεις των πελατών που πρέπει να ικανοποιούνται, να εισάγει νέες διαδικασίες κ.λπ. Εξ ορισμού προκύπτει μια **μεταβατική περίοδος** και απαιτείται εκ των προτέρων να υπάρχει **δέσμευση στο ανώτατο επίπεδο για τις αναμενόμενες αλλαγές που επιφέρει, διάθεση προσαρμογής σε αυτές και ανάληψη του κόστους που προκύπτει** (π.χ. σε δομές, υποδομές, εξοπλισμό, διαδικασίες και προσωπικό).
- **Κατάλληλη επιλογή συνεργάτη:** Όπως σε όλες τις επιχειρηματικές σχέσεις, έτσι και στην περίπτωση της πιστοποίησης βασικό συστατικό αποτελεί η επιλογή κατάλληλου συνεργάτη. Συνιστάται η επιλογή ΟΑΣ **με εμπειρία και καλή φήμη στο συγκεκριμένο πεδίο διαπίστευσης** που ενδιαφέρει την επιχείρηση (δεν εξειδικεύονται όλοι σε όλα).
- **Κατάλληλη επιλογή προτύπου:** Απαραίτητη προϋπόθεση πριν την εκκίνηση της διαδικασίας είναι η κατάλληλη **επιλογή του προτύπου**, δηλαδή εκείνου του προτύπου **που ικανοποιεί τον στόχο που επιδιώκει η επιχείρηση να πετύχει μέσω της πιστοποίησης**⁷. Για παράδειγμα, ο στόχος μπορεί να είναι η είσοδος στην αγορά συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής του εξωτερικού στην οποία είτε απαιτούνται νομοθετικά συγκεκριμένα πρότυπα, είτε είναι τόσο ευρέως διαδεδομένα που τα καθιστούν ατύπως υποχρεωτικά. Σε άλλες περιπτώσεις, υπάρχουν περισσότερα από ένα διαθέσιμα πρότυπα που μπορούν να εξυπηρετήσουν παρόμοιο σκοπό, επομένως προκύπτει η ανάγκη κατάλληλης επιλογής ή συνδυασμού επιλογών (π.χ. στον κλάδο τροφίμων υπάρχουν τα πρότυπα ISO 22000,

⁶ Στην περίπτωση που η τήρηση των προτύπων είναι υποχρεωτική για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, είναι προφανές ότι μια επιχείρηση δεν έχει εναλλακτική παρά να μεριμνήσει για την ικανοποίηση των απαιτήσεων ώστε να μπορέσει να πιστοποιηθεί.

⁷ Δεν ισχύει στην περίπτωση των υποχρεωτικών προτύπων για προφανείς λόγους.

FSSC 22000, BRC Food Safety, IFS Food, Global Gap κ.ά.). Προσοχή θα πρέπει να δοθεί ώστε να υπάρξει μια ήπια και σταδιακή προσαρμογή στη νέα κατάσταση. Για παράδειγμα, δεν συστήνεται την ίδια στιγμή μια επιχείρηση να επιλέγει να πιστοποιηθεί με πολλά διαφορετικά πρότυπα.

- **Διαρκής παρακολούθηση:** Η τήρηση των απαιτήσεων ενός προτύπου αποτελεί μια **δυναμική διαδικασία**. Η επιχείρηση καλείται να παραμένει πάντοτε ενήμερη και **να παρακολουθεί τις εξελίξεις στη διεθνή αγορά τυποποίησης**, είτε για να προγραμματίζει την έγκαιρη συμμόρφωση σε αναθεωρημένες εκδόσεις προτύπων που ήδη εφαρμόζει, είτε για να αναγνωρίζει επιχειρηματικές ευκαιρίες μέσω υιοθέτησης νέων προτύπων που εκδίδονται και προσδίδουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε όσους τα εφαρμόζουν.

Δ7. Το παράδειγμα εταιρείας στον κλάδο των ηλεκτρονικών συστημάτων ασφαλείας

Ποιοτικά οφέλη πιστοποίησης

- Στις εσωτερικές λειτουργίες: οργάνωση επιχείρησης, ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, λειτουργικότητα, αύξηση ροής εργασιών και αποτελεσματικότητα.
- Εξωτερική εικόνα: κύρος, αξιοπιστία, φερεγγυότητα, εξωστρέφεια (πρόσβαση σε αγορές του εξωτερικού), ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ποσοτικά οφέλη πιστοποίησης

- Περίπτωση 1: Χάρη στην απόκτηση συνδυασμού εξειδικευμένων πιστοποιήσεων, διασφάλισε πρόσβαση σε αγορές της Μέσης Ανατολής. Η απόδοση της αρχικής επένδυσης ανήλθε σε 2.000%.
- Περίπτωση 2: Η εταιρεία επένδυσε στην απόκτηση εξειδικευμένων πιστοποιήσεων στον τομέα της ναυτιλίας, πολλαπλασιάζοντας το αρχικό της κεφάλαιο 1,5 φορά μόλις σε δύο έτη.

Το κόστος για τις επιχειρήσεις

Το κόστος πιστοποίησης διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση. Επηρεάζεται από **σειρά παραμέτρων** όπως: το μέγεθος της επιχείρησης, τον κλάδο δραστηριοποίησης, το πλήθος των προς πιστοποίηση προϊόντων, το είδος της πιστοποίησης, το πλήθος των προτύπων, το είδος των δοκιμών, τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν εντός της επιχείρησης, τη φήμη και την εξειδίκευση του συνεργαζόμενου φορέα πιστοποίησης κ.κ. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι το **άμεσο κόστος** μιας επιχείρησης μέχρι 50 εργαζομένων που αντιστοιχεί στην **αμοιβή του φορέα πιστοποίησης** ανέρχεται, κατά μέσο όρο σε €700-€1.000 ανά έτος για κάθε σύστημα διαχείρισης και σε €3.000-€7.000 για τα προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων όλων των εργαστηριακών δοκιμών που απαιτούνται). Ωστόσο, το **έμμεσο κόστος, δηλαδή το κόστος προσαρμογής στις απαιτήσεις του εκάστοτε προτύπου**, είναι αυτό που έχει τη μεγαλύτερη επιβάρυνση και μπορεί να υπολογιστεί ανά περίπτωση μόνο (π.χ. κόστος προσωπικού, αγορά εξοπλισμού που απαιτείται, οργανωτικές αλλαγές, μεταβολές στη γραμμή παραγωγής κ.λπ.).

Η πιστοποίηση δεν αποτελεί μια “tick-the-box” διαδικασία για το θεαθήναι. Είναι μια συνειδητή στρατηγική απόφαση ουσίας, η οποία μεταβάλλει τη λειτουργική δομή της επιχείρησης. Απαιτεί προσοχή για την επιλογή κατάλληλων συνεργατών, σταδιακή προσαρμογή και συνεχή ανταπόκριση στις νέες εξελίξεις και απαιτήσεις.

Η ελληνική πραγματικότητα και τα προβλήματά της

Το πλήθος των πιστοποιημένων επιχειρήσεων και το «κενό» ποιότητας

Μελετώντας στοιχεία για το πλήθος των πιστοποιημένων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, δύο βασικά συμπεράσματα προκύπτουν (Δ8):

- **Η εγχώρια αγορά πιστοποίησης παρουσιάζει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης εάν συγκρίνουμε τις πιστοποιημένες επιχειρήσεις με το συνολικό δυνητικό πλήθος.** Ενδεικτικά, το 2018 μόλις 6.165 επιχειρήσεις ήταν πιστοποιημένες στην Ελλάδα με το πιο δημοφιλές πρότυπο, το ISO 9001:2015 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας, σε σύνολο 719,5 χιλ. επιχειρήσεων. Μόνο στον κλάδο της μεταποίησης δραστηριοποιούνται 9 φορές περισσότερες επιχειρήσεις από τις πιστοποιημένες κατά ISO 9001:2015. Ωστόσο, αυτή η απόσταση μεταξύ των πιστοποιημένων επιχειρήσεων και του συνολικού δυνητικού πληθυσμού δεν αποτελεί ελληνικό φαινόμενο, αλλά χαρακτηριστικό που **ισχύει και σε άλλες χώρες της ΕΕ** με παρόμοιο πλήθος επιχειρήσεων με τη χώρα μας, όπως το Βέλγιο, η Πορτογαλία και η Σουηδία.
- **Σε ορισμένα πρότυπα στην ελληνική αγορά υπάρχει πολύ μεγαλύτερη διείσδυση σε σχέση με άλλες συγκρίσιμες χώρες της ΕΕ και σε άλλα αισθητά μικρότερη.** Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα για την πρώτη περίπτωση αποτελεί το πρότυπο για την ασφάλεια τροφίμων, με πολλαπλάσια διαφορά πιστοποιημένων επιχειρήσεων από τα συγκρινόμενα κράτη-μέλη. Αντιθέτως, στο πρότυπο για την περιβαλλοντική διαχείριση στη Σουηδία υπάρχουν 2,5 φορές περισσότερες πιστοποιημένες επιχειρήσεις, ενδεικτικό της κουλτούρας των Σκανδιναβικών χωρών σε αυτά τα θέματα.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι δεν έχουν ακόμα γίνει ευρέως αντιληπτά τα οφέλη που προκύπτουν από την πιστοποίηση, με συνέπεια να **υφίσταται ένα «κενό» ασφάλειας, ποιότητας και ανταγωνιστικότητας.** Είναι πολύ σημαντικό να ενισχυθούν οι δράσεις διάδοσης της αξίας της πιστοποίησης και ευαισθητοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών (ενώσεων επιχειρήσεων, επιμελητηρίων, δημόσιας διοίκησης, ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ). Παράλληλα, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων είναι **μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, που, σε ένα βαθμό, διστάζουν να μπουκ στον «κόπο» και στο κόστος που συνεπάγεται η διαδικασία απόκτησης πιστοποίησης, είναι ιδιαίτερα χρήσιμο οι δράσεις να αντανakλούν αυτή την ιδιαιτερότητα** και να γίνει κατανοητό πως η δυνατότητα εφαρμογής του κατάλληλου προτύπου για μια επιχείρηση όχι μόνο δεν σχετίζεται με το μέγεθός της, αλλά της παρέχει και κατευθυντήριες οδηγίες που βελτιώνουν την αποδοτικότητά της. Είναι κρίσιμο να αντιληφθούν οι ΜμΕ ότι, χωρίς πιστοποιήσεις, περιορίζονται οι δυνατότητες **μεγέθυνσής τους** (π.χ. πρόσβαση σε νέες αγορές, προσέλκυση κεφαλαίων, απόκτηση νέων συνεργατών, πρόσβαση σε χρηματοδότηση).

Δ8. Πιστοποιητικά εφαρμογής συστημάτων διαχείρισης σε ισχύ στην Ελλάδα και άλλες επιλεγμένες χώρες της ΕΕ (2018)

Πρότυπο	Ελλάδα	Βέλγιο	Πορτογαλία	Σουηδία
ISO 9001:2015 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας	6.165	3.149	6.623	3.993
ISO 22000:2018 - Συστήματα Διαχείρισης της Ασφάλειας Τροφίμων	1.912	146	301	43
ISO 14001:2015 - Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	1.415	1.012	1.382	3.598

ISO IEC 27001:2013 - Διαχείριση της Ασφάλειας των Πληροφοριών	240	94	85	111
ISO 13485:2016 - Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας – Ιατροτεχνολογικά Προϊόντα	234	147	66	173
ISO 50001:2018 - Συστήματα Ενεργειακής Διαχείρισης	81	107	53	136
ISO 22301:2012 - Συστήματα Επιχειρησιακής Συνέχειας	27	2	4	3
ISO 45001:2018 - Συστήματα Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας Εργασίας	11	46	127	97
Πλήθος επιχειρήσεων - Σύνολο	719.492	631.819	868.079	712.144
Πλήθος επιχειρήσεων - Μεταποίηση	57.373	36.801	67.555	53.674
Πλήθος επιχειρήσεων - Μεταποίηση τροφίμων	15.309	6.720	9.327	3.868
Πηγή: ISO SURVEY 2018, Eurostat – Structural Business Statistics (2017)				

Ο κομβικός ρόλος της δημόσιας διοίκησης και τα επαναλαμβανόμενα λάθη

Ο ρόλος της δημόσιας διοίκησης είναι κομβικός σε δύο επίπεδα:

- 1) **Οι αρμόδιοι οργανισμοί** για τη λειτουργία των υποδομών ποιότητας (της τυποποίησης και της μετρολογίας - ΕΣΥΠ) και του συστήματος διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) **εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων**, το οποίο ως εκ τούτου φέρει την ευθύνη για το έργο τους.
- 2) **Η δημόσια διοίκηση κατά την παραγωγή του νομοθετικού έργου συχνά δεν αξιοποιεί επαρκώς, παρακάμπει ή χρησιμοποιεί με λανθασμένο τρόπο τα πρότυπα και τη διαπίστευση**, με αποτέλεσμα να τα υποβαθμίζει η ίδια.

Ως προς το πρώτο επίπεδο:

Τα τελευταία έτη οι εθνικοί οργανισμοί τυποποίησης, μετρολογίας και διαπίστευσης έχουν έρθει αντιμέτωποι με συνεχείς αλλαγές στη δομή τους: συγχώνευση των τριών οργανισμών σε ένα νομικό πρόσωπο το 2013 και τέσσερα χρόνια μετά απόσχιση της διαπίστευσης (**Δ9**), καθώς: α) στην πράξη δεν προέκυψαν οφέλη και οικονομίες κλίμακας ως αναμενόταν και β) κυριότερα, η συγχώνευση κρίθηκε μη σύμφωνη με τον Κανονισμό 765/2008⁸. Σήμερα και σε συνέχεια αυτών των αλλαγών παραμένουν πολλές εκκρεμότητες με αποτέλεσμα οι δύο πλέον **αρμόδιοι οργανισμοί (ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ) να βρίσκονται αντιμέτωποι με σημαντικές προκλήσεις**. Ενδεικτικά αναφέρονται: α) **οικονομικές, λογιστικές και περιουσιακές εκκρεμότητες** και διαφορές μεταξύ των νομικών προσώπων, β) **λειτουργία δίχως εγκεκριμένους Κανονισμούς Λειτουργίας**, γεγονός που έχει σοβαρές συνέπειες ως προς τη νομική αβεβαιότητα, αδυναμία πρόσληψης νέου στελεχιακού δυναμικού ή/και αξιοποίησης του μηχανισμού της κινητικότητας, γ) **επιβάρυνση του ανθρώπινου δυναμικού** από τις συνεχείς αλλαγές και την αβεβαιότητα που αυτές προκαλούν και δ) **αδυναμία μακροχρόνιου σχεδιασμού και πλάνου ανάπτυξης των εργασιών των οργανισμών**.

⁸ Μάλιστα εξαιτίας αυτής της μη συμμόρφωσης με τον ευρωπαϊκό Κανονισμό το εθνικό σύστημα διαπίστευσης της χώρας βρέθηκε στα πρόθυρα απώλειας της αναγνώρισής του από την ΕΑ (απειλούμενο "Grexit"). Καίριες παρεμβάσεις του ΣΕΒ, της HellasCert και της HellasLab συνέβαλαν στη ψήφιση του ν. 4468/2017 για την απόσχιση του ΕΣΥΔ, γεγονός που απέτρεψε αυτόν τον κίνδυνο. Δείτε ενδεικτικά [εδώ](#) και [εδώ](#).

Δ9. Οι αλλαγές στη δομή του υποστηρικτικού συστήματος της πιστοποίησης

Τα τελευταία έτη έχουν σημειωθεί οι ακόλουθες δομικές αλλαγές:

- Με το άρθρο 6 του ν. **4109/2013** (Α'16) **ιδρύθηκε το ΝΠΙΔ με την επωνυμία ΕΣΥΠ ΑΕ, στο οποίο εντάχθηκαν τρεις λειτουργικές μονάδες με διαχειριστική, οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, οι οποίες ως τότε αποτελούσαν τρία διαφορετικά νομικά πρόσωπα:** i) το «Ελληνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας» (ΕΙΜ), ii) η «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης ΑΕ» (ΕΣΥΔ) και iii) η «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης ΑΕ» (ΕΛΟΤ), στο πλαίσιο της συγχώνευσης νομικών προσώπων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Με το ν. **4468/2017** (Α'61) **αποσπάστηκε η λειτουργική μονάδα της διαπίστευσης και συστάθηκε ξεχωριστό ΝΠΙΔ με τίτλο ΕΣΥΔ ΑΕ**, ενώ το ΕΣΥΠ παρέμεινε με τις δύο μονάδες, της τυποποίησης και της μετρολογίας. Βασική αιτία ήταν το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση (European co-operation for Accreditation - EA) κατά την διαξιολόγηση της λειτουργίας της διαπίστευσης στην Ελλάδα έκρινε ότι το ΕΣΥΔ υπό τη δομή του ν. 4109/2013 δεν συμμορφώνεται με τον Κανονισμό 765/2008, όσον αφορά στην προβλεπόμενη πλήρη διάκριση και ανεξαρτησία των δραστηριοτήτων διαπίστευσης.

Εάν στα ανωτέρω προστεθεί και το γεγονός ότι οι εν λόγω οργανισμοί αντιμετωπίζουν **συνεχείς αλλαγές των Διοικήσεων (οι περισσότερες εκ των οποίων έχουν παραμείνει για διάστημα που δεν ξεπερνά τα δύο έτη!)** και **δίχως να στελεχώνονται πάντα σε επαρκή βαθμό με άτομα που έχουν εμπειρία στο εξειδικευμένο αυτό πεδίο**, εύλογα αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι συνθήκες λειτουργίας τους είναι κάθε άλλο παρά ευνοϊκές. Τονίζεται ότι η επιλογή διοικήσεων που να ενσωματώνουν, μεταξύ άλλων, και επαρκή εμπειρία και η παροχή ισχυρής και σταθερής πολιτικής στήριξης στο έργο τους για ικανό χρονικό διάστημα που επιτρέπει την παραγωγή έργου είναι απαραίτητες ώστε οι οργανισμοί αυτοί να καταφέρουν να λειτουργήσουν στο επιθυμητό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, **κρίνεται σκόπιμο να διαμορφωθεί μια ώριμη και σταθερή επιλογή σχετικά με το μοντέλο λειτουργίας αυτών των τριών οργανισμών**, εν προκειμένω διατηρώντας τη σημερινή κατάσταση (δηλαδή δύο οργανισμοί, ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ)⁹. Ακόμα, η **πολιτική δέσμευση για διαχρονική στήριξη στην αναβάθμιση των εν λόγω οργανισμών** θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ωρίμανσης και ενδυνάμωσής τους. **Καθοριστική σημασία κατέχει ο ορισμός των εκάστοτε Διοικήσεων με αξιοκρατικά κριτήρια**, όπως ενδεικτικά, διοικητική εμπειρία σε δημόσιο οργανισμό, ηγετικές ικανότητες και **την απαραίτητη τεχνογνωσία με δεδομένο ότι οι εν λόγω οργανισμοί αφενός χειρίζονται θέματα υψηλής τεχνικότητας και αφετέρου συμμετέχουν σε διεθνείς οργανισμούς που θέτουν πολύ συγκεκριμένες απαιτήσεις προς τα μέλη τους**. Ομοίως, θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία των οργανισμών και στην επιχειρησιακή συνέχεια η **πρόβλεψη στα οργανογράμματα για μόνιμη θέση Γενικού Διευθυντή**. Τέλος, αποστολή του **Υπουργείου είναι να ασκεί τον εποπτικό του ρόλο προς το ΕΣΥΠ και το ΕΣΥΔ με τρόπο που να αντανakλά τον κρίσιμο ρόλο που έχουν να επιτελέσουν αυτοί οι οργανισμοί**. Σύμμαχό του σε αυτό αποτελούν η αξιολόγηση του έργου των οργανισμών με βάση τη στοχοθεσία και τα αποτελέσματα, η διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων και η λογοδοσία.

⁹ Σχετικά με το μοντέλο λειτουργίας των εθνικών οργανισμών τυποποίησης, μετρολογίας και διαπίστευσης άλλων κρατών-μελών της ΕΕ, σημειώνεται ότι δεν προκύπτει κάποια βέλτιστη πρακτική. Άλλες χώρες επιλέγουν τη λειτουργία τριών διαφορετικών οργανισμών και άλλες υιοθετούν αντίστοιχο μοντέλο με το ελληνικό. Τέλος, το Ην. Βασίλειο έχει επιλέξει, τηρώντας πολύ συγκεκριμένες δικλίδες ασφαλείας, ο οργανισμός διαπίστευσης να ασκεί και υπηρεσίες πιστοποίησης. Επομένως, η επιμονή σε συνεχείς αλλαγές και η παραφιλολογία που για χρόνια αναπτύσσεται σχετικά με το «ιδανικό μοντέλο» είναι αδιέξοδες και δεν ωφελούν.

Το ΕΣΥΠ και το ΕΣΥΔ έχουν υπάρξει διαχρονικά θύματα συνεχών αλλαγών τόσο στο μοντέλο λειτουργίας τους όσο και στις Διοικήσεις, με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν πολλές δυσλειτουργίες.

Ως προς το δεύτερο επίπεδο:

Η αναγνωρισιμότητα και αξιοποίηση της πιστοποίησης και του υποστηρικτικού της συστήματος παραμένει χαμηλή στη δημόσια διοίκηση.

Ειδικότερα, κατά την παραγωγή του νομοθετικού έργου η έννοια της διαπίστευσης (και κατ' επέκταση η πιστοποίηση) **συχνά παραλείπεται** και δεν αναφέρεται σε διατάξεις στις οποίες θα μπορούσε να είχε ενταχθεί, άλλοτε **δεν χρησιμοποιείται σωστά** (π.χ. γίνεται αναφορά σε «αναγνωρισμένους φορείς») και άλλοτε **παρακάμπτεται δημιουργώντας «παράλληλα συστήματα»** βεβαίωσης επάρκειας εκτός διαπίστευσης. Με αυτόν τον τρόπο **υποβαθμίζεται η ποιότητα και η ασφάλεια των έργων / προϊόντων / υπηρεσιών / φυσικών προσώπων και υπονομεύεται το ίδιο το σύστημα της διαπίστευσης**. Ακόμα, δημιουργείται ένα πολύπλοκο νομοθετικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, δυσχεραίνοντας τη λειτουργία των επιχειρήσεων και επιβαρύνοντας τη δημόσια διοίκηση η οποία στερείται των πλεονεκτημάτων αξιοπιστίας που προσφέρει η διαπίστευση. Πρόκειται για ένα **οριζόντιο ζήτημα** που αφορά το σύνολο των Υπουργείων, αν και **δεν αποτελεί μόνο ελληνικό φαινόμενο**, καθώς συμβαίνει και σε άλλα κράτη-μέλη (με μικρότερη βέβαια ένταση γιατί αφενός ο βαθμός ωριμότητας της δημόσιας διοίκησης στα θέματα διαπίστευσης είναι μεγαλύτερος και αφετέρου οι αντίστοιχοι εθνικοί οργανισμοί είναι πιο οργανωμένοι και σε θέση να προβάλουν και προάγουν πιο συστηματικά το ρόλο που τους αναλογεί). Ενδεικτικές είναι οι περιπτώσεις που αναφέρονται στον πίνακα (**Δ10**), αποτυπώνοντας εύληπτα ότι η δημόσια διοίκηση δεν είναι εξοικειωμένη με το εργαλείο της διαπίστευσης.

Δ10. Παραδείγματα παράκαμψης ή μη αξιοποίησης του συστήματος διαπίστευσης κατά την παραγωγή νομοθετικού έργου

- **Δημόσιες προμήθειες**

Ενώ στο νόμο 4412/2016 υπάρχουν προβλέψεις σχετικές με τη διαπίστευση στα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης, δεν ισχύει το ίδιο κατά το στάδιο της παραλαβής ενός έργου, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλεια και την ποιότητα των δημόσιων έργων.

- **Έργο αναθεώρησης των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ)¹⁰**

Στις πρώτες 70 ΕΤΕΠ που έχουν ολοκληρωθεί και εκδοθεί με την ΥΑ Δ22/4193/2019 διαπιστώνονται ορισμένες περιπτώσεις κειμένων που προσδιορίζουν λιγότερο αυστηρές τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και μέσα ελέγχου αυτών. Για παράδειγμα, δεν προβλέπεται η επαλήθευση των τεχνικών απαιτήσεων να γίνεται από διαπιστευμένους ΟΑΣ-εργαστήρια.

¹⁰ Πρόκειται για έργο σε εξέλιξη που εκπονεί το ΕΣΥΠ με ανάθεση από Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι οι ΕΤΕΠ έχουν υποχρεωτική εφαρμογή στα δημόσια έργα, με στόχο να διασφαλίζουν την ποιότητα και ασφάλεια αυτών, αλλά και έμμεσα τη διαφάνεια και την καλή λειτουργία του ανταγωνισμού. Η ανάγκη αναθεώρησης των ΕΤΕΠ για τη συμμόρφωσή τους με το ενωσιακό δίκαιο αποτέλεσε σύσταση του 1ου έργου του ΟΟΣΑ για τον ανταγωνισμό και στη συνέχεια κατέστη μνημονιακή υποχρέωση. Αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη η αναθεώρηση άλλων 314 ΕΤΕΠ.

• Εποπτεία αγοράς

Στο νόμο 4512/2018 απουσιάζει η ένταξη της πιστοποίησης στα κριτήρια αξιολόγησης κινδύνων για το σχεδιασμό των ελέγχων (άρθρα 137 και 139).

Από την άλλη πλευρά, **ως καλό παράδειγμα**, αναφέρεται ότι σε πρόσφατη τροποποίηση του άρθρ. 152 με το ν. 4635/2019, προβλέφθηκε δυνατότητα αξιοποίησης ιδιωτών ελεγκτών, είτε διαπιστευμένων νομικών προσώπων είτε πιστοποιημένων φυσικών προσώπων από διαπιστευμένο φορέα, αναγνωρίζοντας δηλαδή το ρόλο που μπορεί να παίζει το σύστημα διαπίστευσης (αν και οι εφαρμοστικές διατάξεις παραπέμφθηκαν σε μελλοντικές ΥΑ).

• Διάφορες περιπτώσεις που παρακάμπτεται το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης

- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ): παροχή πιστοποιήσεων δίχως να χρησιμοποιείται το σύστημα διαπίστευσης ή έστω συνεργασία.
- Πιστοποιητικά κατάταξης Ενοικιαζόμενων Επιπλωμένων Δωματίων & Διαμερισμάτων (ΕΕΔΔ): προβλέπονται ιδιώτες μηχανικοί χωρίς κριτήρια (πλέον των διαπιστευμένων φορέων πιστοποίησης).
- Διάφορα μητρώα Υπουργείων, κυρίως για άσκηση επιθεωρήσεων και ελέγχων (μητρώο ενεργειακών επιθεωρητών και μητρώο ελεγκτών δόμησης), δίχως όμως να χρησιμοποιείται το σύστημα διαπίστευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, **προτείνεται η αξιοποίηση του συστήματος διαπίστευσης κατά την παραγωγή του νομοθετικού έργου, όπου αυτό είναι εφικτό**, καθώς η δοκιμασμένη μεθοδολογία και οι αξιόπιστοι μηχανισμοί που διαθέτει μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη νομοθέτηση. Τονίζεται ότι **η ενεργός εμπλοκή του ΕΣΥΔ** στην περίπτωση κανονιστικών απαιτήσεων που πρέπει να ελεγχθούν από τρίτους **δεν αρκεί για να λύσει όλα τα προβλήματα** του ρυθμιστικού πλαισίου και της άσκησης δημόσιας εξουσίας (π.χ. καθυστερήσεις έκδοσης αποφάσεων, διαφορετική μεταχείριση σε παρόμοιες περιπτώσεις, φαινόμενα διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων, έλλειψη προσωπικού). Σίγουρα όμως **μπορεί να συμβάλει καθοριστικά ως εγγυητής αντικειμενικότητας, τεχνικής επάρκειας και ποιότητας**.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση των διάσπαρτων μητρώων που συστήνει και διατηρεί κάθε Υπουργείο χωριστά¹¹, για την οποία προτείνεται η αξιοποίηση του συστήματος διαπίστευσης, με κριτήρια που βεβαιώνουν τη συμμόρφωση σε υψηλές απαιτήσεις τεχνικής επάρκειας και διασφαλίζουν την απαραίτητη αμεροληψία, έτσι ώστε να υποστηρίζονται οι στόχοι που θέτει κάθε Υπουργείο..

Η δημόσια διοίκηση μπορεί να ωφεληθεί σημαντικά από την αξιοποίηση του συστήματος διαπίστευσης κατά την παραγωγή του νομοθετικού έργου, αντί να το παρακάμπτει ή αγνοεί, ειδικά στις περιπτώσεις που απαιτείται ανεξάρτητη διασφάλιση ασφάλειας, ποιότητας και αντικειμενικότητας, όπως στην περίπτωση διάφορων μητρώων που διατηρούν τα Υπουργεία για την άσκηση επιθεωρήσεων και ελέγχων.

¹¹ Αναφερόμαστε σε περιπτώσεις μητρώων κυρίως φυσικών προσώπων με ελεγκτικό αντικείμενο, στα οποία τίθενται κάθε φορά διαφορετικά ποιοτικά κριτήρια, συχνά χαμηλά, με αμφισβητούμενες ή ελλιπείς δικλίδες ασφαλείας για φαινόμενα σύγκρουσης συμφερόντων.

Το σύστημα διαπίστευσης στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται **101 διαπιστευμένοι φορείς πιστοποίησης και 513 διαπιστευμένα εργαστήρια**, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΣΥΔ¹², του μοναδικού εθνικού αρμόδιου οργανισμού βάσει του [Κανονισμού \(ΕΚ\) 765/2008](#).

Το 2018 εκδόθηκαν **779 διαπιστεύσεις από το ΕΣΥΔ**, σε σύνολο 35.333 διαπιστεύσεων που εκδόθηκαν από όλους τους εθνικούς οργανισμούς που συμμετέχουν στην ΕΑ¹³ (στοιχεία 45 χωρών). Στον πίνακα (**Δ11**) παρουσιάζεται η δραστηριότητα του ΕΣΥΔ συγκριτικά με επιλεγμένα εθνικά συστήματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών στις κυριότερες κατηγορίες διαπίστευσης¹⁴. Διαπιστώνεται ότι, παρά το μικρό μέγεθος της χώρας, στις περισσότερες περιπτώσεις **το ΕΣΥΔ κατατάσσεται στην πρώτη 15άδα στην Ευρώπη**, δεικνύοντας ότι **υπάρχει επάρκεια σε διαπιστευμένους ΟΑΣ στη χώρα**, δυσανάλογα μάλιστα ίσως σε κάποια πεδία.

Δ11. Αριθμός διαπιστεύσεων που χορηγήθηκαν ανά τύπο, σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες (2018)							
	Δοκιμές	Έλεγχοι	Ιατρικοί έλεγχοι	Διακρίβωση	Πιστοποίηση προϊόντων	Πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης	Πιστοποίηση προσώπων
DAkkS - Γερμανία	2.404	269	449	493	323	207	52
COFRAC - Γαλλία	1.509	758	823	400	87	40	28
UKAS - Ην. Βασίλειο	1.227	362	632	360	119	106	21
ACCREDIA - Ιταλία	1.198	133	11	188	219	215	52
ENAC - Ισπανία	1.085	442	79	167	166	103	19
PCA - Πολωνία	1.250	23	13	140	91	39	14
SWEDAC - Σουηδία	294	1.101	21	70	20	14	13
IPAC - Πορτογαλία	383	271	13	58	35	11	6
ΕΣΥΔ - Ελλάδα	424	48	125	52	52	40	20
Λοιπές χώρες	8.617	1.852	1.792	1.096	797	609	417
Σύνολο	18.391	5.259	3.958	3.024	1.909	1.384	642
Θέση Ελλάδας	11η	20η	7η	14η	12η	10η	8η

Πηγή: European Accreditation, "Report: Functioning of accreditation in Europe", October 2019

Τα πιστοποιητικά διαπίστευσης που εκδίδει το ΕΣΥΔ έχουν διάρκεια τέσσερα έτη. Ο κύκλος αξιολόγησης των ΟΑΣ περιλαμβάνει: α) τρεις επιτηρήσεις (μία ανά δώδεκα μήνες) και β) μία επαναξιολόγηση του διαπιστευμένου φορέα εφόσον πρόκειται να ανανεωθεί η διάρκεια ισχύος του¹⁵. Για να εκπονήσει αυτές τις διαδικασίες, το ΕΣΥΔ, όπως και τα περισσότερα εθνικά συστήματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, αξιοποιεί κυρίως εξωτερικούς συνεργάτες-αξιολογητές.

¹² Επίσημη ιστοσελίδα ΕΣΥΔ, πρόσβαση 16.03.2020.

¹³ Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση (European co-operation for Accreditation - EA)

¹⁴ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι βάσει του [Κανονισμού \(ΕΚ\) 765/2008](#) οι εθνικοί οργανισμοί διαπίστευσης απαγορεύεται να λειτουργούν ανταγωνιστικά μεταξύ τους εντός της ΕΕ. Μόνο σε περίπτωση που κάποιος οργανισμός αξιολόγησης συμμόρφωσης αιτηθεί διαπίστευση που αφορά σε δραστηριότητες για τις οποίες ο εθνικός του οργανισμός δεν δύναται να την παρέχει μπορεί, εν γνώσει του εθνικού οργανισμού της χώρας του, να απευθυνθεί σε άλλον εθνικό οργανισμό.

¹⁵ Προβλέπονται επίσης πρόσθετες ή μη προγραμματισμένες επισκέψεις επιτήρησης ή επαναξιολόγησης των ΟΑΣ.

Ο συντονισμός που απαιτείται προκειμένου να: α) συγκροτηθεί η Ομάδα Αξιολόγησης με τον Επικεφαλής Αξιολογητή της, β) προγραμματιστεί η διαθεσιμότητα τόσο αυτών όσο και του υπό αξιολόγηση ΟΑΣ, γ) προγραμματιστούν οι επανομαζόμενες επιτόπιες αξιολογήσεις στις επιχειρήσεις-πελάτες των ΟΑΣ όποτε αυτές προβλέπονται, **αποτελεί πράγματι μια πρόκληση**. Επιπρόσθετα, και **ο χρόνος που απαιτείται** για να: α) πραγματοποιηθούν και επιβλεφθούν οι ενέργειες για την άρση των μη συμμορφώσεων που έχουν εντοπιστεί κατά την αξιολόγηση, β) βεβαιωθεί από τον Επικεφαλής Αξιολογητή η πλήρης άρση τους, γ) σταλεί η τελική εισήγηση στο ΕΣΥΔ, δ) εγκριθεί από την αρμόδια Διεύθυνση και ε) παρουσιαστεί στο Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης το οποίο γνωμοδοτεί ώστε τελικά το Διοικητικό Συμβούλιο να αποφασίσει τη χορήγηση διαπίστευσης, **είναι αντικειμενικά εκτεταμένος**. Παρά τις δεσμευτικές ημερομηνίες που υπάρχουν για τη διαδικασία που περιγράφηκε, **στην πράξη παρατηρούνται συχνά καθυστερήσεις στη διεξαγωγή των αξιολογήσεων¹⁶ με σημαντική διοικητική επιβάρυνση όλων των εμπλεκόμενων μερών** (στελεχών ΕΣΥΔ, εξωτερικών συνεργατών-αξιολογητών, φορέων πιστοποίησης και εργαστηρίων και επιχειρήσεων-τελικών χρηστών), αλλά και **δυσaréσκεια των πελατών της διαπίστευσης**. Οι φορείς, τέλος, επωμίζονται ένα **κόστος διαπίστευσης που δεν είναι αμελητέο**, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τις άμεσες χρεώσεις του ΕΣΥΔ αλλά και τις ανθρωπομήρες που αφιερώνουν για την ανταπόκριση στις επιτηρήσεις, ειδικά εάν είναι διαπιστευμένοι σε πληθώρα πεδίων.

Οι οργανισμοί διαπίστευσης στο εξωτερικό προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτήν την πρόκληση: α) διατηρούν **ομάδες διοικητικής υποστήριξης με αποκλειστική αρμοδιότητα το σχεδιασμό, οργάνωση και προγραμματισμό των αξιολογήσεων** τον οποίο εκκινούν έως και 9 μήνες πριν την πραγματοποίησή τους και β) **ανασχεδιάζουν τον κύκλο αξιολόγησης και των επιτηρήσεων με βάση τον κίνδυνο** (τόσο σε συχνότητα επιτηρήσεων όσο και στον προσδιορισμό των πεδίων προς αξιολόγηση, αλλά και των επιτόπιων επιθεωρήσεων), ώστε να διαθέτουν αποτελεσματικά τους πόρους τους. Τέτοιου είδους πρακτικές οργανισμών διαπίστευσης άλλων χωρών πρέπει να υιοθετήσει και το ΕΣΥΔ. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των συστημάτων διαχείρισης δεν συναντώνται εύκολα μεταβολές από έτος σε έτος, επομένως η επιτήρηση θα μπορούσε να προγραμματίζεται ενδεικτικά κάθε δύο έτη, όπως δίνει τη δυνατότητα και το πρότυπο ISO/IEC 17011:2017¹⁷. Με την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας αξιολόγησης με βάση τον κίνδυνο **βελτιστοποιείται ο τρόπος κατανομής των περιορισμένων πόρων** του ΕΣΥΔ, αλλά και δίνεται η **δυνατότητα διεξαγωγής περισσότερων αιφνίδιων ελέγχων**, διασφαλίζοντας έτσι την καλή λειτουργία του συστήματος δίχως να προκαλούνται οποιεσδήποτε ανησυχίες από τη μείωση της συχνότητας των προβλεπόμενων αξιολογήσεων. Μια τέτοια μεθοδολογία θα μπορούσε να δημιουργήσει και περιθώριο **ελάφρυνσης του οικονομικού βάρους** των πελατών του συστήματος διαπίστευσης.

Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος μπορεί να παίξει κομβικό ρόλο στην οργάνωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΕΣΥΔ με: α) διευκόλυνση της διαδικασίας προγραμματισμού των αξιολογήσεων και της εξ αποστάσεως λειτουργίας, ελαφρύνοντας το διοικητικό βάρος για τις επιχειρήσεις και το ΕΣΥΔ και εξοικονομώντας πόρους, β) επιτάχυνση του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, γ) βελτιστοποίηση των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των αξιολογήσεων και δ) ενίσχυση της διαφάνειας, της οργάνωσης και της δυνατότητας ελέγχων της λειτουργίας του συστήματος.

¹⁶ Εξού και τα πολλά αιτήματα χορήγησης παράτασης της διάρκειας ισχύος των πιστοποιητικών διαπίστευσης και το φαινόμενο η ετήσια επιτήρηση να διεξάγεται χρονικά σε πολύ κοντινό διάστημα (ή και ταυτόχρονα) με την επαναξιολόγηση.

¹⁷ Πρότυπο ISO/IEC 17011:2017 «Αξιολόγηση της συμμόρφωσης - Γενικές απαιτήσεις για φορείς διαπίστευσης που διαπιστεύουν φορείς αξιολόγησης της συμμόρφωσης».

Όσον αφορά στους αξιολογητές-εξωτερικούς συνεργάτες, δίχως τους οποίους δεν μπορεί να λειτουργήσει το σύστημα διαπίστευσης της χώρας, **παρατηρούνται κάποιες δυσλειτουργίες**, κυρίως ως προς το **ύψος και την χρονική αποπληρωμή της αμοιβής**. Ενδεικτικά, η ημερήσια αποζημίωση που λαμβάνουν οι εξωτερικοί συνεργάτες από το ΕΣΥΔ είναι €180 (οι αξιολογητές) ή €235 (οι επικεφαλής αξιολογητές), η οποία ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι περιλαμβάνει α) την προεργασία για την επιθεώρηση, β) την αξιολόγηση, γ) τη μελέτη των προτάσεων άρσης των μη συμμορφώσεων που υποβάλλει ο υπό αξιολόγηση ΟΑΣ και δ) την τελική έκθεση. **Υπάρχουν περιθώρια αύξησης της αμοιβής των εξωτερικών συνεργατών**, ώστε να διευκολυνθεί η προσέλκυση επιστημόνων που θα προσφέρουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου σε εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα. Ακόμα, ορισμένες φορές παρατηρούνται **καθυστερήσεις πληρωμής** των εξωτερικών συνεργατών, με αποτέλεσμα να κλονίζεται η εμπιστοσύνη και το κίνητρό τους για συνέχιση της προσφοράς των υπηρεσιών τους στο ΕΣΥΔ.

Τέλος, προκειμένου **το ίδιο το ΕΣΥΔ να διεκδικήσει** από την πλευρά του **το ρόλο που του αναλογεί** στα πεπραγμένα της δημόσιας διοίκησης της χώρας και να προστατέψει ουσιαδώς την αξία του συστήματος της διαπίστευσης προτείνεται η σύνταξη ενός συνεκτικού σχεδίου δράσης, με επαγγελματικό χειρισμό, ορίζοντας μεταξύ άλλων σχετική **θέση** στο οργανόγραμμά του **με αποκλειστική αρμοδιότητα το χειρισμό των διεπαφών με τη δημόσια διοίκηση**, όπως άλλωστε πράττουν και οι οργανωμένοι και μεγαλύτεροι οργανισμοί στο εξωτερικό.

Οι αδύναμες υποδομές ποιότητας της χώρας (τυποποίηση και μετρολογία)

Πέραν των **προβλημάτων** που έχουν ήδη επισημανθεί για τη λειτουργία του **ΕΣΥΠ** εξαιτίας των **συνεχών αλλαγών στη λειτουργική του δομή και στις Διοικήσεις**, ο οργανισμός αντιμετωπίζει **οικονομικά προβλήματα** λαμβάνοντας σημαντική κρατική επιχορήγηση για να συνεχίσει το έργο του. Ωστόσο, το γεγονός αυτό απαντάται και σε άλλες χώρες στο εξωτερικό, δεν συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα. Για αυτό άλλωστε η τυποποίηση και η μετρολογία χαρακτηρίζονται ως «εθνικές υποδομές ποιότητας» στις οποίες οφείλει να επενδύσει μια χώρα προκειμένου να υποστηριχθεί το υπόλοιπο σύστημα. Η διαφορά στην Ελλάδα είναι ότι τα τελευταία χρόνια οι μονάδες τυποποίησης και μετρολογίας δεν λειτουργούν αποτελεσματικά, καθώς δεν αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους, επιτυγχάνουν περιορισμένες πωλήσεις, δίχως να υπάρχει κίνητρο και πίεση για αύξηση των εσόδων και δεν λειτουργούν βάσει κάποιου στρατηγικού πλάνου. Ακόμα, παρουσιάζουν **συγκεκριμένες επιμέρους αδυναμίες**:

➤ Τυποποίηση-ΕΛΟΤ:

Ο οργανισμός δεν αξιοποιεί πλήρως τα διαθέσιμα εργαλεία και τις σύγχρονες πρακτικές μάρκετινγκ για να συμβάλει στη διάδοση της αξίας των προτύπων, να ενημερώσει τις επιχειρήσεις και να λειτουργήσει ως σύμβουλος της δημόσιας διοίκησης. Ενδεικτικά, η **διάθεση των προτύπων θα μπορούσε να γίνεται με πιο εύκολο και φιλικό προς το χρήστη τρόπο**, η **τιμολογιακή πολιτική που ακολουθείται** θα μπορούσε να είναι **πιο ανταγωνιστική** σε σχέση με αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού και **να περιλαμβάνει εκπαιδευτικά ή συνδρομητικά πακέτα**, για τα οποία έχει διαπιστωθεί στη διεθνή εμπειρία ότι ενισχύουν σημαντικά τις πωλήσεις. Έτσι είναι συχνό το φαινόμενο εγχώριες επιχειρήσεις να επιλέγουν την αγορά προτύπων από το εξωτερικό, στην αγγλική γλώσσα. Ο **εκσυγχρονισμός του προφίλ** του ΕΛΟΤ μέσω μιας **αναβαθμισμένης ιστοσελίδας** η οποία μεταξύ άλλων θα συμπεριελάμβανε εύχρηστη ηλεκτρονική βιβλιοθήκη και ηλεκτρονική διάθεση προτύπων θα ήταν ένας γρήγορος τρόπος βελτίωσης της εικόνας του.

Ο ΕΛΟΤ, όπως και οι αντίστοιχοι οργανισμοί τυποποίησης στο εξωτερικό, διατηρεί **Τεχνικές Επιτροπές** (ΤΕ) με τη συμμετοχή εκπροσώπων των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. επιχειρήσεων, δημόσιας διοίκησης, ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, ενώσεων καταναλωτών), προκειμένου να συμβάλει στα διεθνή πεπραγμένα τυποποίησης, καθώς και στις εθνικές εξειδικεύσεις των προτύπων όποτε αυτές απαιτούνται. Οι ΤΕ μπορούν να αξιοποιηθούν επίσης στην επικαιροποίηση της εγχώριας νομοθεσίας στις περιπτώσεις αναθεωρημένων εκδόσεων προτύπων, στην προτεραιοποίηση αναγκών μετάφρασης προτύπων στα ελληνικά ή και στην επιμέλεια των ιδίων κειμένων. Ωστόσο, αρκετές εξ αυτών είναι **επί της ουσίας αδρανείς**, ενώ άλλες που λειτουργούν καλά συχνά έρχονται αντιμέτωπες με την **μη αξιοποίηση του έργου που παράγουν**.

Τέλος, η **εκπροσώπηση σε διεθνή φόρα είναι περιορισμένη**, με αποτέλεσμα αφενός να μη συμμετέχει η χώρα στη διαμόρφωση των παγκόσμιων τάσεων και εξελίξεων και αφετέρου να στερούνται τα στελέχη του οργανισμού της δυνατότητας διαρκούς ενημέρωσης, ανταλλαγής απόψεων και επιμόρφωσης που απαιτείται.

➤ **Μετρολογία-EIM:**

Η υποδομή της μετρολογίας της χώρας έχει άμεση **ανάγκη αναβάθμισης των κτιριακών υποδομών**, πρωτίστως μέσω της υλοποίησης του αντιπλημμυρικού έργου που απαιτείται για τα προβλήματα στεγανότητας που αντιμετωπίζει και τα οποία δυσχεραίνουν τις συνθήκες εργασίας του προσωπικού, αλλά και διακινδυνεύουν τη λειτουργία των εξειδικευμένων οργάνων και εξοπλισμού που διαθέτει.

Απαιτείται ακόμα **ανανέωση και αντικατάσταση απαρχαιωμένου ή με βλάβη εξοπλισμού των εργαστηρίων μετρολογίας**, ώστε να είναι σε θέση ο οργανισμός να προσφέρει τις υπηρεσίες διακρίβωσης που πρέπει.

Τέλος, ως αποτέλεσμα των δομικών αλλαγών στους οργανισμούς τυποποίησης, μετρολογίας και διαπίστευσης που προαναφέρθηκαν, το ΕΙΜ λειτουργεί με **περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό**, διοικητικό αλλά κυρίως επιστημονικό στα εργαστήριά του. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό πρόβλημα και για ένα πρόσθετο λόγο: η λειτουργία των εργαστηρίων και των οργάνων τους απαιτεί υψηλή τεχνογνωσία και στην υφιστάμενη κατάσταση δεν υπάρχει ισάξια δυνατότητα αντικατάστασης στελεχών σε περίπτωση σημαντικών προβλημάτων, ενώ δεν μεταφέρεται η υφιστάμενη γνώση σε μια διάδοχη κατάσταση, λόγω της αδυναμίας πραγματοποίησης προσλήψεων ή κάλυψης των κενών οργανικών θέσεων.

Προτάσεις ΣΕΒ για την αναβάθμιση της πιστοποίησης και του υποστηρικτικού της συστήματος

Προκειμένου να ωφεληθούν οι επιχειρήσεις και η εθνική οικονομία από την πιστοποίηση, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ομαλή λειτουργία του υποστηρικτικού της συστήματος. Απαιτείται **αναβάθμιση της προσέγγισης από τη δημόσια διοίκηση κατά την παραγωγή του νομοθετικού έργου**, καθώς το έλλειμμα γνώσης για τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος και αξιοποίησής του υπονομεύει τελικά την ίδια την αξία του συστήματος και στερεί την ευκαιρία λειτουργικής επίλυσης στην πράξη πολλών πρακτικών προβλημάτων.

Οι υπηρεσίες που προσφέρουν και ο τρόπος που λειτουργούν οι δύο αρμόδιοι οργανισμοί, ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ, πρέπει να αναβαθμιστούν και εκσυγχρονιστούν. Βασικές προϋποθέσεις σε αυτήν την κατεύθυνση είναι η οχύρωση των οργανισμών με βασικά εργαλεία διοίκησης που δεν έχουν στη διάθεσή τους σήμερα λόγω των δομικών αλλαγών που παρατηρήθηκαν τα τελευταία χρόνια και περιγράφηκαν προηγουμένως, καθώς και η διαχρονική και ισχυρή πολιτική στήριξη για την εξασφάλιση της διοικητικής συνέχειας η οποία με τη σειρά της θα προσφέρει τη δυνατότητα μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού και παραγωγής έργου. Τέλος, **οι ίδιες οι επιχειρήσεις έχουν χρέος να αναθεωρήσουν τον τρόπο που προσεγγίζουν την πιστοποίηση.** Στον πίνακα (Δ12) παρουσιάζονται συνοπτικά οι σχετικές θέσεις του ΣΕΒ, όπως προκύπτουν από τα παραπάνω.

Δ12. Προτάσεις του ΣΕΒ για την αναβάθμιση της πιστοποίησης και του υποστηρικτικού της συστήματος με μια ματιά

Οριζόντιες προτάσεις για τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση

1. Δράσεις διάδοσης της αξίας της πιστοποίησης και ευαισθητοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου, με τη συμμετοχή και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών (επιχειρηματικών ενώσεων, δημόσιας διοίκησης, ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ).
2. Ορθή αξιοποίηση των προτύπων και του συστήματος διαπίστευσης στο νομοθετικό έργο για την προαγωγή και εξασφάλιση της ασφάλειας και της ποιότητας οπουδήποτε αυτό είναι εφικτό.
3. Έκδοση ΚΥΑ με τους Κανονισμούς Λειτουργίας των ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ. Ενίσχυση στελεχειακού δυναμικού και κατάρτιση σύγχρονων οργανογραμμάτων, με πρόβλεψη, μεταξύ άλλων, για θέση Γενικού Διευθυντή.
4. Επιλογή εκάστοτε Διοικήσεων ΕΣΥΠ και ΕΣΥΔ με αξιοκρατικά κριτήρια που θα περιλαμβάνουν και την τεχνογνωσία, δεδομένης της υψηλής τεχνικότητας των πεδίων και της υποχρέωσης τήρησης υψηλών απαιτήσεων που προκύπτουν από τη συμμετοχή στους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.
5. Αξιοποίηση του συστήματος διαπίστευσης για την επίλυση των προβλημάτων στα διάφορα μητρώα των Υπουργείων και στη χρήση των ιδιωτών ελεγκτών.

Εθνικό σύστημα διαπίστευσης

6. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τον καλύτερο σχεδιασμό, οργάνωση και συντονισμό των αξιολογήσεων. Ορισμός διοικητικού προσωπικού με αποκλειστική σχετική αρμοδιότητα.
7. Ανασχεδιασμός του κύκλου αξιολόγησης και των επιτηρήσεων με βάση τον κίνδυνο. Μείωση του αριθμού των επιτηρήσεων όπου αυτό είναι εφικτό με συγκεκριμένα κριτήρια και μεθοδολογία για την εξοικονόμηση πόρων του ΕΣΥΔ, αλλά και την ελάφρυνση του οικονομικού βάρους των φορέων.
8. Βελτίωση των όρων συνεργασίας με τους εξωτερικούς αξιολογητές ώστε να διασφαλίζεται η προσέλκυση και η συνέχιση της συνεργασίας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου (π.χ. ως προς τα ζητήματα αμοιβών και πληρωμών, προγραμματισμού μετακινήσεων, συντονισμού αξιολογήσεων κ.ά.).
9. Πρόβλεψη θέσης στο οργανόγραμμα με αποκλειστική αρμοδιότητα το χειρισμό των διεπαφών του ΕΣΥΔ με τη δημόσια διοίκηση.

Εθνικό σύστημα υποδομών ποιότητας

10. Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος για ηλεκτρονική διάθεση προτύπων και ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, με φιλικό και εύχρηστο τρόπο.
11. Ανασχεδιασμός τιμολογιακής πολιτικής διάθεσης προτύπων και αξιοποίηση εκπαιδευτικών ή/και συνδρομητικών πακέτων.
12. Αναβάθμιση ιστοσελίδας ΕΣΥΠ και ενίσχυση δράσεων εξωστρέφειας του οργανισμού.
13. Πλήρης αναδιοργάνωση Τεχνικών Επιτροπών για ουσιαστική λειτουργία και αξιοποίηση του έργου τους.
14. Αναβάθμιση κτιριακών υποδομών ΕΙΜ (πρωτίστως υλοποίηση αναγκαίου αντιπλημμυρικού έργου).

15. Ανανέωση και αντικατάσταση απαρχαιωμένου ή με βλάβη εξοπλισμού των εργαστηρίων μετρολογίας.
16. Ενίσχυση, με αξιοκρατικά κριτήρια, στελεχιακού δυναμικού, με νέους κυρίως επιστήμονες.
17. Τροποποίηση άρθρου 6 παρ. 6δ του ν. 4109/2013 για μόνιμη συμμετοχή εκπροσώπου του ΣΕΒ.

Το παρόν συντάχθηκε από τον Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αξιοποιώντας στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

ΕΠΑνΕΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€325 δισ.
69% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€61 δισ.
51% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€66 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,0 δισ.**
41% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
197.000
10% συνόλου ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€4,9 δισ.
18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,1 δισ.
23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,1 δισ.
27% συνόλου****

* 21.075 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2017 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

